

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ
พระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลเบื้องต้น

๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์...กรมพัฒนาธุรกิจการค้า.....
๒. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย...กรมพัฒนาธุรกิจการค้า.....
๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย...รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์.....
๔. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
- ครอบคลุมระยะเวลาที่กำหนด
- ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับการร้องเรียนหรือมีข้อเสนอแนะ).....
- ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับการเสนอแนะให้ประเมิน).....
- อื่น ๆ คือ.....
๕. วันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์...๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔..... โดยประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายตั้งแต่วันที่...๒๗ เมษายน ๒๕๐๙..... ถึงวันที่...๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.....
๖. รายชื่อกฎที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายงานฉบับนี้...ปรากฏตามเอกสารแนบท้าย.....
๗. รายชื่อกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ (ประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายฉบับตามแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ)...ไม่มี.....

ส่วนที่ ๒

การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

๘. กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด...เพื่อให้มีสถาบันที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจของบุคคลซึ่งประกอบธุรกิจทางการค้า อุตสาหกรรม การเงิน และธุรกิจอื่นใดในทางเศรษฐกิจ.....
๙. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ คือ มาตรการดังต่อไปนี้.....
-(๑) มาตรการก่อนการจัดตั้งสมาคมการค้า ประกอบด้วย.....
-๑) การห้ามผู้ประกอบการวิสาหกิจตกลงเข้ากันเพื่อทำการส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจในรูปแบบอื่นใดนอกจากเป็นสมาคมการค้า.....
-๒) การออกใบอนุญาตและรับจดทะเบียน โดยต้องพิจารณาความประพฤติของผู้เริ่มก่อการ และพิจารณาข้อบังคับที่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย ไม่เป็นภัยต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน.....
-๓) การควบคุมการใช้ชื่อ เช่น ห้ามใช้ข้อความ “แห่งประเทศไทย” หรือข้อความที่มีความหมายในทำนองเดียวกันประกอบเป็นชื่อของสมาคมการค้า, ชื่อของสมาคมการค้าต้องเป็นอักษรไทยจะมีอักษรต่างประเทศกำกับหรือไม่ก็ได้.....
-๔) การสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ มาสอบถาม หรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการขออนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้า.....

(๒) มาตรการหลังการจัดตั้งสมาคมการค้า ประกอบด้วย

๑) การควบคุมการใช้ชื่อ เช่น ห้ามใช้ชื่อ “สมาคมการค้า” โดยที่ไม่ได้เป็นสมาคมการค้า ใช้ชื่อได้แต่เฉพาะที่ปรากฏในข้อบังคับ หน้าสำนักงานต้องมีป้ายชื่อติดไว้ให้อ่านได้ชัดเจน

๒) การกำหนดให้มีคณะกรรมการของสมาคมการค้าเป็นผู้ดำเนินกิจการของสมาคมการค้า และในการดำเนินกิจการ การตั้ง การออกจากตำแหน่ง และการประชุมของกรรมการ ตลอดจนการประชุมใหญ่ ให้เป็นไปตามที่ข้อบังคับกำหนด การกำหนดให้สมาคมการค้ามีหน้าที่สำคัญ ๆ เช่น การส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจประเภทที่อยู่ในวัตถุประสงค์ การสนับสนุนและช่วยเหลือสมาชิก แก้ไขอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ กำหนดข้อห้ามดำเนินการของสมาคมการค้า เช่น การห้ามประกอบวิสาหกิจโดยสมาคมการค้าตนเอง การห้ามดำเนินการกดราคาสินค้าหรือค่าบริการให้ตกต่ำเกินสมควรหรือทำให้สูงเกินสมควร หรือทำให้เกิดปั่นป่วนเกี่ยวกับราคาสินค้าหรือค่าบริการ ห้ามแบ่งปันผลกำไรหรือรายได้ให้แก่สมาชิก หรือดำเนินการในทางการเมือง กำหนดให้สมาคมการค้ามีหน้าที่จัดทำทะเบียนสมาชิกและนำส่งสำเนาทะเบียนสมาชิก แก่นายทะเบียน หน้าที่ในการจัดทำงบดุลและรายงานประจำปี พร้อมทั้งส่งสำเนารายงานประจำปีกับงบดุลไปยังนายทะเบียน และจดทะเบียนข้อบังคับหรือกรรมการทุกครั้งที่เปลี่ยนแปลง

๓) การดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น การสั่งให้กรรมการ หรือสมาชิกมาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสมาคมการค้า หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือรายงานการประชุมของสมาคมการค้า การสั่งให้คณะกรรมการ กรรมการหรือสมาชิกของสมาคมการค้า ระวังหรือจัดการแก้ไขระงับการใด ๆ อันอาจเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ การสั่งให้เลิกสมาคมการค้าที่กระทำผิดต่อกฎหมาย หรือเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

๔) การเลิกสมาคมการค้า และการชำระบัญชี โดยกำหนดเหตุที่สมาคมการค้าจะเลิกกัน และเมื่อเลิกกันแล้วต้องแจ้งต่อนายทะเบียนภายใน ๑๕ วัน ทั้งนี้ สมาคมการค้าที่เลิกกันต้องดำเนินการชำระบัญชีโดยนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อันว่าด้วยการชำระบัญชีทางหุ้นส่วนจดทะเบียนทางหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด มาใช้บังคับ และเมื่อการชำระบัญชีเสร็จสิ้น หากมีทรัพย์สินคงเหลือต้องโอนทรัพย์สินให้แก่นิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการกุศลสาธารณะ

๑๐. กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่อย่างไร

.....ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ กำหนดให้บุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้ประกอบวิสาหกิจ จำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน ที่ประสงค์จะจัดตั้งสมาคมการค้า ยื่นคำขออนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้าต่อนายทะเบียนซึ่งตามเจตนารมณ์ขณะที่มีการร่างกฎหมายดังกล่าวประสงค์จะควบคุมไม่ให้มีการรวมกลุ่มในลักษณะที่สร้างความปั่นป่วนแก่ตลาดการค้าหรือตลาดการเงินทั้งในประเทศและนอกประเทศ หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนการครองชีพของประชาชน จึงได้กำหนดให้บุคคลที่ประสงค์จะรวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งเป็นสมาคมการค้าต้องดำเนินการยื่นคำขออนุญาต และขอจดทะเบียนข้อบังคับ แม้วัตถุประสงค์แห่งการรวมกลุ่มนั้นจะเป็นไปเพื่อการส่งเสริมเหล่าบรรดาสมาชิกซึ่งเป็นผู้ประกอบวิสาหกิจเช่นเดียวกับวัตถุประสงค์ของสมาคมการค้าก็ตาม

๑๑. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด

.....สมาคมการค้าที่ได้รับใบอนุญาตและจดทะเบียนแล้วจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล การมีสภาพเป็นบุคคลทางกฎหมายส่งผลให้สมาคมการค้าสามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้ ตามกรอบวัตถุประสงค์

และส่งเสริมให้สมาชิกมีความเข้มแข็งในการประกอบวิสาหกิจ สามารถแข่งขันได้ เช่น การจดทะเบียนเป็นสถาบันชาวไร่อ้อยตามพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. ๒๕๒๙ การเข้าเป็นสมาชิกของสภาผู้ขนส่งสินค้าทางเรือตามพระราชบัญญัติสภาผู้ขนส่งสินค้าทางเรือ พ.ศ. ๒๕๓๗ การเข้าเป็นสมาชิกสามัญของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยตามพระราชบัญญัติสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๐ อย่างไรก็ตาม ด้วยสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปงานบริการภาครัฐต้องอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน ลดขั้นตอนที่ยุงยากซับซ้อนโดยเปลี่ยนระบบการอนุญาตเป็นระบบการจดทะเบียน สตรียะเวลาในการดำเนินการโดยเปลี่ยนบุคคลที่เป็นนายทะเบียน ตลอดจนลดการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนในการพิจารณาความประพฤติของผู้เริ่มก่อนการและกรรมการ

๑๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้ คือ ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงการเป็นสมาชิกของสมาคมการค้า เพื่อให้ธุรกิจที่สมาชิกประกอบได้รับการส่งเสริมจากสมาคมการค้า ธุรกิจมีความเข้มแข็ง สามารถแข่งขันได้

๑๓. กฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร (ให้พิจารณาตอบเฉพาะประเด็นสำคัญที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยไม่ต้องตอบทุกประเด็นก็ได้)

- เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน
- ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม
- เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- เป็นการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ
- มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ หรือผลกระทบต่อสิ่งสำคัญ

..... การกำหนดแบบพิมพ์คำขอและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการจดทะเบียน รวมทั้งการขออนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้าที่ผู้จดทะเบียนต้องมาลงลายมือชื่อต่อหน้านายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้เริ่มก่อนการจัดตั้ง และในภาพรวมถือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน เป็นการเพิ่มต้นทุนภาระค่าใช้จ่ายในการติดต่อกับส่วนราชการ และอุปสรรคต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๑๔. มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย หรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

..... ปัจจุบันมีสมาคมการค้าที่จดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า จำนวน ๒,๙๗๐ สมาคมการค้า โดยเป็นสมาคมการค้าที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการค้าสลาก ๑,๘๗๑ สมาคมการค้า (๖๓%) สมาคมการค้าทั่วไป ๑,๐๙๙ สมาคมการค้า (๓๗%) และเนื่องจากพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ เป็นกฎหมายที่ถูกโอนจากกรมการค้าภายใน ให้มาอยู่ในความรับผิดชอบของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ดังนั้น สถิติการดำเนินคดีเท่าที่รวบรวมได้ เป็นการรวบรวมผ่านระบบการเปรียบเทียบปรับและการดำเนินคดีของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า โดยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นการกระทำความผิดเล็กน้อย ซึ่งอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้ามีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ เช่น ความผิดฐานไม่จัดทำบัญชี ผู้กระทำความผิด ๓๓๖ ราย ความผิดฐานไม่จัดทำรายงานประจำปี ผู้กระทำความผิด ๑,๑๐๐ ราย ความผิดฐานไม่จดทะเบียนเปลี่ยนข้อบังคับ ผู้กระทำความผิด ๒๑๒ ราย ความผิดฐานไม่จดทะเบียนตั้งหรือเปลี่ยนตัวกรรมการ ผู้กระทำความผิด ๖๐๘ ราย เป็นต้น

๑๕. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร

.....(๑) ความไม่ชัดเจนในเรื่องการใช้ชื่อ ที่ต้องมีคำว่า สมาคมการค้า ประกอบชื่อ ก่อให้เกิดความสับสนว่า สมาคมการค้าที่จัดตั้งขึ้นเป็นสมาคมการค้าที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ หรือ จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

.....(๒) หลักเกณฑ์และวิธีการต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ในการขออนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๕๓ ในบางข้อ เช่น การกำหนดให้แนบสำเนาทะเบียนบ้าน ประกอบคำขอ การกำหนดให้ผู้เริ่มก่อนการต้องมาลงลายมือชื่อต่อหน้านายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นอุปสรรค สร้างภาระให้แก่ผู้เริ่มก่อนการ

.....(๓) การกำหนดให้นายทะเบียนมีอำนาจในการพิจารณาว่าผู้เริ่มก่อนการหรือบุคคลที่จะเข้าเป็นกรรมการ เป็นผู้มีคุณสมบัติหรือไม่เป็นการให้อำนาจแก่นายทะเบียนในการใช้ดุลพินิจ

ส่วนที่ ๓

การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมาย

๑๖. กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร ไม่มี

๑๗. มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎหมายนี้ที่เรื่องและในประเด็นใด ไม่มี

๑๘. การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ (ถ้ามี) ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร

.....การใช้ระบบอนุญาตสำหรับการจัดตั้งสมาคมการค้าอาจเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ เพราะการค้าในปัจจุบันเป็นแบบโลกไร้พรมแดนโดยผู้ประกอบการอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วยประกอบ ธุรกิจ การส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสมาคมการค้าจะเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจให้มีการรวมกลุ่ม กันได้มากขึ้น หากจะส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจ การกำหนด คุณสมบัติของผู้เริ่มก่อนการที่จะต้องเป็นผู้มีความประพฤติดีอาจจะไม่จำเป็นอีกต่อไป เพราะสมาคมการค้า ได้จัดตั้งขึ้นแล้วก็ไม่มีบทบัญญัติที่บังคับให้ผู้เริ่มก่อนการจะต้องไปเป็นสมาชิกหรือกรรมการของสมาคม การค้า จึงเห็นได้ว่าเมื่อได้จัดตั้งสมาคมการค้าขึ้นแล้ว ผู้เริ่มก่อนการจะไม่มีคุณสมบัติใด ๆ กับสมาคม การค้า นอกจากนี้ เพื่อเป็นการลดการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนในการพิจารณาว่าผู้เริ่มก่อนการเป็นผู้มี ความประพฤติดีหรือไม่ รวมทั้งลดภาระของผู้เริ่มก่อนการที่จะต้องมาลงลายมือชื่อต่อหน้าพนักงาน เจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียน จึงควรเปลี่ยนระบบการอนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้าเป็นระบบการจดทะเบียนแทน

.....การใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียน นอกจากที่กฎหมายให้อำนาจพิจารณา ความประพฤติของผู้เริ่มก่อนการแล้ว ยังให้อำนาจพิจารณาความประพฤติของกรรมการด้วย ทั้งนี้ การตั้ง กรรมการ การออกจากตำแหน่งกรรมการ ตลอดจนการประชุมของคณะกรรมการและการประชุมใหญ่ ย่อมเป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ (พระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ มาตรา ๑๓ (๕)) ดังนั้น เมื่อที่ประชุมใหญ่ของสมาคมการค้าได้ลงมติแต่งตั้งให้บุคคลใดเป็นกรรมการแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนไม่ควรเข้าไปแทรกแซงโดยใช้ดุลพินิจพิจารณาว่า บุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีความประพฤติดีหรือไม่

.....ความหลักการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย โทษอาญาจะมีได้แต่เฉพาะความผิดที่ร้ายแรง ซึ่งในพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ โทษที่กำหนดไว้เป็นโทษทางอาญาทั้งหมด โดยแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

.....(๑) กลุ่มที่เปรียบเทียบปรับได้ กรณีนี้อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีอำนาจเปรียบเทียบ และเมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับตามที่ได้เปรียบเทียบแล้ว ให้คดีเป็นอัน เลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ความผิดในกลุ่มนี้จะเป็นความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว ซึ่งอัตราปรับตามที่กฎหมายกำหนดมีตั้งแต่ ๑,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท โดยมีฐานความผิด และสถิติ การดำเนินคดี ดังนี้.....

ฐานความผิด	อัตราโทษ	สถิติการดำเนินคดี
• มาตรา ๔๒ เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคม การค้าที่มีได้รับอนุญาตตามมาตรา ๘	ปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท	-
• มาตรา ๔๔ ฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ - ใช้ชื่อของสมาคมการค้าโดยที่ไม่เป็นไป ตามที่กำหนดในข้อบังคับ (ชื่อต้องเป็นอักษรไทย แต่จะมีอักษรต่างประเทศกำกับไว้ท้ายหรือ ได้ใช้อักษรไทยด้วยก็ได้) - ใช้ข้อความ “แห่งประเทศไทย” หรือ ข้อความที่มีความหมายในทำนองเดียวกัน ประกอบเป็นชื่อของสมาคมการค้า - ไม่จัดให้มีป้ายชื่ออ่านได้ชัดเจนติดไว้ที่ หน้าสำนักงาน	ปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท และ ปรับอีกไม่เกินวันละ ๕๐ บาท จนกว่าจะได้จัดการแก้ไขให้ถูกต้อง	- - ๑๑ ราย
• มาตรา ๔๕ ฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ (ใช้ชื่อที่มี อักษรไทยประกอบว่า “สมาคมการค้า” หรือ อักษรต่างประเทศซึ่งแปลหรืออ่านว่า “สมาคม การค้า” ในดวงตรา ป้ายชื่อ จดหมาย ใบแจ้ง ความ หรือเอกสารอย่างอื่นเกี่ยวกับธุรกิจ โดย ไม่ได้เป็นสมาคมการค้า เว้นแต่เป็นการใช้ ในการขออนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้า)	ปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท และปรับ อีกไม่เกินวันละ ๕๐ บาทจนกว่า จะเลิกใช้	-
• มาตรา ๔๖ - ฝ่าฝืนคำสั่งนายทะเบียนตามมาตรา ๑๗ (เรียกหรือให้ส่งเอกสารในการจัดตั้งสมาคม การค้าเพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาต จัดตั้ง) - ฝ่าฝืนคำสั่งนายทะเบียนตามมาตรา ๒๔ (เรียกกรรมการหรือสมาชิกชี้แจงข้อเท็จจริง เกี่ยวกับกิจการของสมาคมการค้า หรือให้ส่ง เอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงาน การประชุมของสมาคมการค้า) - ฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรรคสี่ (ไม่อำนวยความสะดวกช่วยเหลือ หรือชี้แจงต่อนายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบ สำนักงาน)	ปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท	-

ฐานความผิด	อัตราโทษ	สถิติการดำเนินคดี
<ul style="list-style-type: none"> • มาตรา ๔๗ ไม่ยอมให้สมาชิกตรวจสอบกิจการและทรัพย์สินของสมาคมการค้าตามมาตรา ๒๐ 	ปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท	-
<ul style="list-style-type: none"> • มาตรา ๔๘ <ul style="list-style-type: none"> - ผ่าฝืนข้อห้ามดำเนินการต่าง ๆ ของสมาคมการค้า ตามมาตรา ๒๒ - ผ่าฝืนมาตรา ๒๓ (แบ่งปันผลกำไรหรือรายได้ให้แก่สมาชิก หรือดำเนินการในทางการเมือง) 	ปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท	-
<ul style="list-style-type: none"> • มาตรา ๔๙ <ul style="list-style-type: none"> - ผ่าฝืนข้อห้ามดำเนินการต่าง ๆ ของสมาคมการค้า ตามมาตรา ๒๒ - กระทำการอันผิดวัตถุประสงค์และการกระทำนั้นเป็นภัยต่อเศรษฐกิจความมั่นคงของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน 	ปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท	-
<ul style="list-style-type: none"> • มาตรา ๕๐ <ul style="list-style-type: none"> - ผ่าฝืนมาตรา ๒๖ <ul style="list-style-type: none"> > ไม่ส่งสำเนาทะเบียนสมาชิกแก่นายทะเบียนภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับใบอนุญาตและจดทะเบียนเป็นสมาคมการค้า > ไม่จัดทำทะเบียนสมาชิกให้มีรายการตามที่กำหนด > ไม่แจ้งการรับสมาชิกใหม่ หรือการเปลี่ยนแปลงสมาชิกต่อนายทะเบียนภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่รับสมาชิกใหม่ หรือมีการเปลี่ยนแปลง - ผ่าฝืนมาตรา ๒๗ <ul style="list-style-type: none"> > ไม่จัดทำงบดุลเมื่อครบรอบปีบัญชี > งบดุลที่จัดทำไม่มีรายการแสดงจำนวนสินทรัพย์และหนี้สินของสมาคมการค้ากับทั้งบัญชีรายรับรายจ่าย > ไม่นำงบดุลที่จัดทำให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบ > ไม่นำงบดุลเสนอให้ที่ประชุมใหญ่อนุมัติภายในกำหนด ๑๒๐ วันนับแต่วันที่สิ้นปีการบัญชี - ผ่าฝืนมาตรา ๒๘ <ul style="list-style-type: none"> > ไม่จัดทำรายงานประจำปี 	ปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท	๕๓๓ ราย ๓๓๖ ราย ๑,๑๐๐ ราย

ฐานความผิด	อัตราโทษ	สถิติการดำเนินคดี
<p>> ไม่นำรายงานประจำปีเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ในคราวที่เสนองบดุล</p> <p>> ไม่ส่งสำเนารายงานประจำปีกับงบดุลไปยังนายทะเบียนภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่มีการประชุมใหญ่</p> <p>- ผ่าฝืนมาตรา ๒๙ (ไม่จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อบังคับต่อนายทะเบียนภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ)</p> <p>- ผ่าฝืนมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง (ไม่ได้จดทะเบียนตั้งกรรมการหรือการเปลี่ยนตัวกรรมการต่อนายทะเบียนภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันตั้งหรือเปลี่ยนตัวกรรมการ)</p>		<p>๒๑๒ ราย</p> <p>๖๐๘ ราย</p>
<p>• มาตรา ๕๑</p> <p>- ผ่าฝืนคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๓๒ (สั่งให้คณะกรรมการ กรรมการ หรือสมาชิก ระวังหรือจัดการแก้ไขการกระทำที่อาจเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ภายในระยะเวลาที่กำหนด)</p> <p>- ผ่าฝืนคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง (สั่งเป็นหนังสือให้สมาคมการค้าแจ้งวันเวลาประชุมให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓ วัน)</p> <p>- ผ่าฝืนคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง (ไม่จัดการประชุมตามสั่งกรณีที่ไม่ได้แจ้งล่วงหน้าให้ทราบตามวรรค ๑)</p>	<p>ปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท</p>	<p>๒ ราย</p>
<p>• มาตรา ๕๓</p> <p>- ผ่าฝืนมาตรา ๓๗ วรรคสอง (ไม่แจ้งเหตุเลิกตามมาตรา ๓๗ (๑) - (๔) ต่อนายทะเบียนภายในกำหนด ๑๕ วัน)</p> <p>- ผ่าฝืนมาตรา ๓๙ (ไม่นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อันว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด มาใช้กับการชำระบัญชีของสมาคมการค้า)</p>	<p>ปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท</p>	<p>๓ ราย</p>

.....(๒) กลุ่มที่เปรียบเทียบปรับไม่ได้ กรณีนี้อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าไม่มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ มี ๕ ฐานความผิด ได้แก่.....

ฐานความผิด	อัตราโทษ	สถิติการดำเนินคดี
(๑) ตกลงประกอบวิสาหกิจเพื่อทำการส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจในรูปแบบที่ไม่ใช่สมาคมการค้า (มาตรา ๖) (๒) จัดตั้งสมาคมการค้าโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน / ดำเนินการตั้งสาขาของสมาคมการค้า (มาตรา ๘)	จำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๔๑)	- -
(๓) ผ่าฝืนคำสั่งของรัฐมนตรีที่สั่งให้พ้นจากการเป็นกรรมการในสมาคมการค้าที่ได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ (มาตรา ๓๓) (๔) ซัดขิ้นเป็นกรรมการหรือสมาชิกของสมาคมการค้าที่ได้เลิกกันตามมาตรา ๓๗ หรือตามมาตรา ๕๕ วรรคสาม (มาตรา ๕๒)	จำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๒)	- ๔ ราย
(๕) ผ่าฝืนข้อห้ามตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๐ - แบ่งทรัพย์สินที่เหลือจากการชำระบัญชีให้แก่สมาชิก - ไม่โอนทรัพย์สินที่เหลือจากการชำระบัญชีให้แก่นิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการกุศลสาธารณะตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับ - ไม่โอนทรัพย์สินที่เหลือจากการชำระบัญชีให้แก่นิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการกุศลสาธารณะตามมติของที่ประชุมใหญ่ (กรณีที่ข้อบังคับไม่ได้ระบุไว้)	จำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๔)	-

.....การจัดตั้งสมาคมการค้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้เอกชนซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจทางการค้าอุตสาหกรรม หรือการเงิน หรือเอกชนผู้ประกอบธุรกิจ ในทางเศรษฐกิจอื่นเข้าร่วมกันเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจแก่สมาชิกสมาคม แต่โดยที่วัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการของสมาคมการค้ามีอิทธิพลสำคัญเกี่ยวกับการค้าและเศรษฐกิจของประเทศ และอาจดำเนินการอันทำให้เกิดความปั่นป่วนแก่ตลาดการค้าหรือการเงินทั้งในและนอกประเทศ หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนการครองชีพของประชาชน พระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้ง กำหนดขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการของสมาคมการค้าและการควบคุมการดำเนินการของสมาคมการค้า ทั้งกำหนดข้อห้ามมิให้สมาคมการค้าดำเนินการใด ๆ อันจะเป็นผลกระทบกระเทือนการค้า เศรษฐกิจ หรือความมั่นคงของประเทศตลอดจนกำหนดวิธีการลงโทษสมาคมการค้าเมื่อดำเนินการอันผิดกฎหมาย.....

.....เนื่องจากพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ มีเจตนารมณ์ที่จะแยกสมาคมการค้าออกจากสมาคมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อกำกับดูแลสมาคมที่มีวัตถุประสงค์ทางการค้า อุตสาหกรรม หรือการเงิน หรือในทางเศรษฐกิจอื่น ซึ่งวิธีดำเนินการของสมาคมการค้ามีอิทธิพลสำคัญเกี่ยวกับการค้าและเศรษฐกิจของประเทศ และอาจดำเนินการอันทำให้เกิดความปั่นป่วนแก่

ตลาดการค้าหรือการเงินทั้งในและนอกประเทศ หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือน การครองชีพของประชาชน ทั้งนี้ เมื่อได้ศึกษาเปรียบเทียบกับสมาคมตามประมวลกฎหมายแพ่งและ พยานิพนธ์แล้ว พบว่า

..... ๑) ลักษณะของการกระทำความผิดไม่สอดคล้องกับโทษที่ผู้กระทำความผิดได้รับ ความผิด บางฐานความผิดเกิดจากกรฝ่าฝืนข้อสั่งการของเจ้าหน้าที่ เช่น การไม่ดำเนินการตามคำสั่งของนายทะเบียน ที่สั่งให้สมาคมการค้าที่ไม่ได้แจ้งล่วงหน้าให้ทราบวันเวลาประชุม งดการประชุม เป็นเวลาไม่เกินเก้าสิบวัน นับแต่วันที่สั่ง (มาตรา ๓๔ วรรคสอง) ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองที่สามารถอุทธรณ์หรือโต้แย้งได้ และ ในมาตรา ๓๔ วรรคสาม ได้กำหนดไว้เพื่อรองรับสิทธิดังกล่าว โดยให้ยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรี ภายในกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ดังนั้น เมื่อมีการฝ่าฝืนมาตรกาที่เจ้าหน้าที่กำหนด ผู้กระทำการฝ่าฝืนควรได้รับโทษทางปกครอง แต่ข้อเท็จจริงกรณีนี้ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับ ไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท (มาตรา ๕๑) ซึ่งเป็นโทษทางอาญา

..... ๒) ความเหมาะสมของอัตราโทษ ในความผิดที่เกิดจากการกำหนดหน้าที่ของสมาคมการค้า ต่อนายทะเบียนอัตราโทษที่กำหนดอาจไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน เช่น การไม่จัดทำ ทะเบียนสมาชิกและนำส่งสำเนาทะเบียนสมาชิกแก่นายทะเบียนภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่มีการรับสมาชิก ใหม่ หรือเปลี่ยนแปลงสมาชิก การไม่จัดทำงบดุลและรายงานประจำปี หรือไม่นำส่งสำเนารายงานประจำปี กับงบดุลไปยังนายทะเบียนภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่มีการประชุมใหญ่ การไม่จดทะเบียนเปลี่ยนแปลง ข้อบังคับ และการไม่จดทะเบียนตั้งหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ มี การเปลี่ยนแปลง ซึ่งในความผิดเหล่านี้กฎหมายกำหนดโทษปรับไว้ ๑,๐๐๐ บาท หากความผิดดังกล่าวเป็น ความผิดเล็กน้อย ก็ควรเปลี่ยนเป็นการปรับทางปกครอง หรือนำหลักการของร่างพระราชบัญญัติการปรับ เป็นพินัย พ.ศ. มาใช้บังคับ

ส่วนที่ ๔

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๑๙. การรับฟังความคิดเห็น

▣ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของกฎหมายแล้ว

▣ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี) รับฟังความคิดเห็นผ่าน เว็บไซต์กรม ระหว่างวันที่ ๑๒ กรกฎาคม - ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ โดยมีหนังสือแจ้งให้สมาคมการค้า และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็น พร้อมจัดทำคลิปคำอธิบายประเด็นที่รับฟังความคิดเห็นผ่าน Facebook Page : DBD Bureau of Law

ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายนี้หรือผลกระทบของกฎหมายนี้อย่างไร

..... เมื่อการรับฟังความคิดเห็นสิ้นสุดลง มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๙๙ ราย โดยแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ ๑) สมาคมการค้า ๕๒ ราย (๕๓%) ๒) สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ๓๕ (๓๕%) และ ๓) บุคคลทั่วไป ๑๓ คน (๑๒%) โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับคำถาม เช่น การเปลี่ยนตัวนายทะเบียน สมาคมการค้าประจำจังหวัดจาก “ผู้ว่าราชการจังหวัด” เป็น “พาณิชย์จังหวัด” การเปลี่ยนระบบ อนุญาต ให้เป็นระบบการจดทะเบียน สำหรับข้อที่ไม่เห็นด้วยส่วนใหญ่เป็นการแสดงความคิดเห็นในเรื่อง การยกเลิกอำนาจของนายทะเบียนในการใช้ดุลพินิจพิจารณาความประพฤติของบุคคลที่เป็นกรรมการ ทั้งนี้ จากผลการประมวลผลข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถแบ่งความคิดเห็นของ ผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

..... (๑) ด้านเนื้อหาของกฎหมาย ข้อเสนอแนะ เช่น ควรปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียม ชื่อของสมาคมควรมีคำว่า “การค้า” ต่อท้าย

..... (๒) ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ข้อเสนอแนะ เช่น จัดทำคู่มือการใช้ระบบงาน จัดทำหนังสือคำอธิบายเรียงมาตรา พร้อมตัวอย่างประกอบ และจัดอบรมนายทะเบียน

..... (๓) ด้านกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อเสนอแนะ เช่น นโยบายในการกำกับติดตามผู้กระทำความผิด เช่น การส่งงบการเงิน การส่งเลิกสมาคมการค้าที่ไม่ประกอบการติดต่อกัน ๓ ปี การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการที่ครบวาระ

..... (๔) ด้านการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ข้อเสนอแนะ เช่น การมีระบบให้บริการออนไลน์ ช่องทางในการให้คำปรึกษาหรือขอคำแนะนำในการดำเนินการของสมาคม ลดเอกสารที่ใช้ในการจดทะเบียน การจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายที่ต้องปฏิบัติ และการดำเนินธุรกิจของสมาชิก การสร้างความเข้มแข็งให้แก่สมาคมการค้า

๒๐. ได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ (ถ้ามี) มาประกอบการพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่

..... ก่อนหน้าที่จะดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ กระทรวงพาณิชย์โดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้เคยเสนอร่างพระราชบัญญัติสมาคมการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. เสร็จเรียบร้อยแล้ว ปรากฏตามเรื่องเสร็จที่ ๙๘๔/๒๕๖๒ โดยมีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขชื่อเรียกของสมาคมการค้าให้ชัดเจน กำหนดเพิ่มเติมให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้สมาคมการค้าเลิกกัน กรณีที่สมาคมการค้าไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ หรือหยุดดำเนินกิจการตั้งแต่ ๒ ปี ขึ้นไป และปรับปรุงค่าธรรมเนียมให้เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้ ในขั้นตอนที่กระทรวงพาณิชย์โดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้ยืนยันร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวก่อนเสนอเข้าคณะรัฐมนตรี สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย ได้มีหนังสือถึงรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ขอให้แก้ไขร่างพระราชบัญญัติสมาคมการค้า (ฉบับที่) พ.ศ. ในประเด็นเรื่อง การกำหนดให้สมาคมการค้าสามารถเข้าซื้อตราสารหนี้ หรือลงทุนในกองทุนที่มีความเสี่ยงต่ำได้ ซึ่งรองนายกรัฐมนตรีเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวอยู่ระหว่างการแจ้งยืนยันให้ความเห็นชอบ จึงส่งเรื่องให้กระทรวงพาณิชย์พิจารณาตามที่เห็นสมควร ซึ่งหากเห็นชอบก็อาจขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมไปในคราวเดียวกัน ก่อนรายงานคณะรัฐมนตรี

..... กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติสมาคมการค้า (ฉบับที่) พ.ศ. ในร่างสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้วเสร็จ และหนังสือของสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทยมาประกอบการพิจารณาเพื่อกำหนดประเด็นในการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ โดยคำนึงถึงบุคคลที่เป็นผู้ประกอบวิสาหกิจและสมาคมการค้าต่าง ๆ ที่อาจได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งนี้ มีความเห็นว่า จากบทนิยาม คำว่า “สมาคมการค้า” และ “ผู้ประกอบวิสาหกิจ” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ จะเห็นได้ว่า สมาคมการค้าเกิดจากผู้ประกอบวิสาหกิจจัดตั้งขึ้นเพื่อทำการส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจ อันมิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้แบ่งปันกัน โดยสมาคมการค้าสามารถดำเนินกิจการเกี่ยวกับการสนับสนุนและช่วยเหลือสมาชิกและกิจการต่าง ๆ ได้เฉพาะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑ และต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นข้อห้ามตามที่กฎหมายว่าด้วยสมาคมการค้ากำหนดไว้ ดังนั้น การตีความมาตรา ๒๒ (๑) ในส่วนที่เป็นข้อยกเว้นให้สมาคมการค้าถือตราสารหนี้ หรือเข้าถือหุ้นในบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่มีผู้บริจากรวมมอบให้แก่สมาคมการค้าได้ จึงต้องตีความอย่างเคร่งครัด ประกอบกับเหตุผลในชั้นพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสมาคมการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ของคณะกรรมการพาณิชย์

สถานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่ไม่ประสงค์ให้สมาคมการค้ามีการลงทุน เนื่องจากเกรงว่าหากให้มีการลงทุน จะเป็นการเสี่ยงเกินไป ดังนั้น สมาคมการค้าจึงไม่สามารถลงทุนในตราสารหนี้ได้

..... สำหรับการลงทุนในหน่วยลงทุนของกองทุนรวม ซึ่งกองทุนรวมถือเป็นหลักทรัพย์ประเภทหนึ่งตาม พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีลักษณะเป็นการนำเงินไปร่วมลงทุน ในการประกอบธุรกิจทางการค้า อุตสาหกรรม หรือการเงินของบริษัทหลักทรัพย์ จึงเป็นการเข้ามีส่วนหรือ ร่วมทุนในการประกอบวิสาหกิจของบริษัทหลักทรัพย์ เมื่อไม่มีบทบัญญัติใดในกฎหมายว่าด้วยสมาคม การค้ากำหนดให้สมาคมการค้าสามารถถือหน่วยลงทุนได้ ประกอบการเข้ามีส่วนหรือร่วมทุนในการประกอบ วิสาหกิจกับบุคคลใด ๆ เป็นข้อห้ามตามมาตรา ๒๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ สมาคมการค้าจึงไม่สามารถลงทุนในหน่วยลงทุนของกองทุนรวมได้

๒๑. หน่วยงานได้

๒๑.๑ ออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติ ตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

..... กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้ดำเนินการออกกฎต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติ สมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ ปฏิบัติได้อย่างครบถ้วนตามที่พระราชบัญญัติฯ ได้ให้อำนาจไว้ เช่น กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้า กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม ประกาศกระทรวงพาณิชย์กำหนดพนักงานเจ้าหน้าที่

๒๑.๒ ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

..... กรมได้กำหนดแนวทางการพัฒนาและกำกับดูแลสมาคมการค้าเพื่อให้สมาคมการค้าสามารถ ดำเนินงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายควบคู่กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ สามารถขับเคลื่อนสมาคม การค้าสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในระดับสากล ในการผลักดันเศรษฐกิจของประเทศให้มี เสถียรภาพ สามารถเติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยพัฒนาศักยภาพสมาคมการค้าให้มีการบริหาร จัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงานของสมาคมการค้าอย่างเป็นระบบ พร้อมสร้างโอกาสทางการค้าและ เป็นตัวแทนที่เข้มแข็งให้กับกลุ่มผู้ประกอบการ พร้อมทั้งจัดประกวดสมาคมการค้าดีเด่น เพื่อจูงใจให้ สมาคมการค้าปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

๒๒. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒๒.๑ กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร พระราชบัญญัติสมาคมการค้ายังคงมีการบังคับใช้เห็นได้ จากกรณีที่นายทะเบียนอนุญาตให้จัดทะเบียนจัดตั้งสมาคมการค้า ซึ่งในปัจจุบันมีสมาคมการค้า จำนวน ๒,๙๗๐ สมาคมการค้า มีการยื่นจดทะเบียนตั้งหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการ รวมทั้งข้อบังคับ ตลอดจนมีการยื่นทะเบียนสมาชิก งบดุลและสำเนารายงานประจำปีต่อนายทะเบียน

๒๒.๒ หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร สมาคมการค้าที่จัดตั้งขึ้น จะช่วยส่งเสริมคุณภาพสินค้าของสมาชิกให้เข้ามาตรฐานตลอดจนวิจัยและปรับปรุงวิธีการผลิตและ การค้าให้ได้ผลดียิ่งขึ้น สนับสนุน และช่วยเหลือให้สมาชิกที่เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจมีความเข้มแข็ง ให้คำปรึกษาแนะนำและแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก ซึ่งผลสำเร็จที่เกิดขึ้นเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ของกฎหมาย

๒๒.๓ ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย อย่างไร

..... (๑) การขออนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้า ผู้ขออนุญาตต้องลงลายมือชื่อในคำขออนุญาตต่อหน้า นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นการดำเนินการตาม ข้อ ๖ ของกฎกระทรวงกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นการสร้างภาระ

ที่ไม่จำเป็นแก่ประชาชนในการเดินทางมาขออนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้าด้วยตนเอง ทั้งนี้ สาเหตุหนึ่งอาจเกิดขึ้นจากมาตรา ๑๐ ที่กำหนดว่า ผู้เริ่มก่อการต้องเป็นผู้ซึ่งมีความประพฤติดี โดยให้อำนาจพิจารณาแก่นายทะเบียน

.....(๒) กรณีที่กฎหมายให้อำนาจแก่นายทะเบียนในการพิจารณาความประพฤติของผู้เริ่มก่อการก่อนการรับจดทะเบียน และพิจารณาความประพฤติของกรรมการ ที่ต้องเป็นผู้ไม่มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือต้องไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามมาตรา ๓๐ ก่อนที่จะรับจดทะเบียนให้ นั่นก่อให้เกิดต้นทุนในการดำเนินการของรัฐที่ต้องใช้เจ้าหน้าที่ในการพิจารณา

๒๒.๔ เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่ กรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนว่า สมาคมการค้า จะต้องใช้คำว่า “สมาคมการค้า” ปรากฏอยู่ในชื่อนั้น ก่อให้เกิดความสับสนว่า สมาคมนั้นเป็นสมาคมการค้าที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ หรือเป็นสมาคมที่จดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๒๓. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

.....เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ คือ การจัดตั้งสถาบันการค้าขึ้น เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจของเหล่านักธุรกิจซึ่งเป็นผู้ประกอบวิสาหกิจภายใต้วัตถุประสงค์การดำเนินการของสถาบันการค้า นั้น ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน สมาคมการค้ามีส่วนสำคัญในการเป็นที่เลี้ยงให้คำปรึกษา คำแนะนำต่าง ๆ แก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่เริ่มต้น เช่น การแนะนำให้ปรับปรุงคุณภาพของสินค้าที่ผลิตหรือจำหน่ายให้ได้มาตรฐาน การปรับปรุงวิธีการผลิต และการค้าให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันสมาคมการค้ามีหน้าที่ส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจของเหล่านักธุรกิจที่อยู่ในกรอบวัตถุประสงค์ของสมาคมการค้า สนับสนุนและช่วยเหลือสมาชิก แก้อุปสรรคข้อขัดข้องต่าง ๆ สอดส่องและติดตามความเคลื่อนไหวของตลาดการค้าทั้งภายในและภายนอกประเทศเกี่ยวกับสินค้าและบริการของสมาชิก ดังนั้น การมีพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการ SMEs สมาคมการค้าจะมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้ธุรกิจของคนไทยมีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้

.....อย่างไรก็ตาม ในขั้นตอนการขออนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้าที่ผู้เริ่มก่อการจะต้องลงลายมือชื่อในคำขออนุญาตด้วยตนเองต่อนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นภาระหนึ่งที่เกิดขึ้นแก่ประชาชน รวมทั้งกรณีที่กฎหมายให้อำนาจแก่นายทะเบียนเพื่อพิจารณาความประพฤติของผู้เริ่มก่อการและกรรมการ ซึ่งเป็นต้นทุนในการดำเนินการของรัฐเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลที่เกินความจำเป็น เนื่องจากกฎหมายไม่ได้บังคับให้ผู้เริ่มก่อการต้องเข้าเป็นกรรมการหรือสมาชิกของสมาคมการค้า และบุคคลที่เป็นกรรมการก็ผ่านการคัดเลือกมาจากที่ประชุมใหญ่ของสมาคมการค้า

..... ทั้งนี้ เมื่อได้ชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์ และภาระต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนแล้ว เห็นว่าพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ ยังคงมีประโยชน์ต่อประชาชนมากกว่า ส่วนภาระต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับประชาชนนั้น จะได้นำมาสู่กระบวนการพิจารณาทบทวนกฎหมายและกฎต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

๒๔. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหรือไม่ อย่างไร

.....ตั้งแต่พระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ มีผลใช้บังคับได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าว ๑ ครั้ง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความคล่องตัวในการดำเนินการต่าง ๆ ของสมาคมการค้า ปรับปรุงบทบัญญัติให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

ทั้งนี้ จากการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติ
สมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ นั้น มีประเด็นที่สมควรได้รับการแก้ไขปรับปรุง ดังนี้

(๑) การอนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้า

(๑.๑) การกำหนดให้ใช้ชื่อซึ่งมีคำว่า “สมาคมการค้า” เป็นส่วนประกอบของชื่อ และกำหนด
บทลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืน เพื่อสร้างความชัดเจนระหว่างสมาคมการค้าที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติ
สมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และสมาคมทั่วไปที่จดทะเบียนตามประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับกรมการปกครอง

(๑.๒) การเปลี่ยนระบบการอนุญาตและรับจดทะเบียนให้จัดตั้งสมาคมการค้า เหลือระบบ
การจดทะเบียนสมาคมการค้า

(๑.๓) การยกเลิกหลักเกณฑ์กรณีที่ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสมาคมการค้าต้องลงลายมือชื่อต่อหน้า
นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑.๔) กำหนดให้สมาคมการค้าสามารถตั้งสาขาได้

(๒) การทบทวนอำนาจและบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมาย

(๒.๑) การเปลี่ยนบุคคลที่เป็นนายทะเบียนประจำจังหวัด โดยเปลี่ยนจากผู้ว่าราชการจังหวัด
หรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นพาณิชย์จังหวัดหรือผู้ซึ่งพาณิชย์จังหวัดมอบหมาย เพื่อให้
สอดคล้องกับระบบการจดทะเบียน และบทบัญญัติที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รักษาการตาม
กฎหมาย

(๒.๒) การยกเลิกอำนาจของนายทะเบียนในการพิจารณาความประพฤติของผู้เริ่มก่อการที่
จะต้องเป็นผู้มีความประพฤติดี และของกรรมการที่จะต้องไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือมีเหตุอัน
ควรสงสัยว่าเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี
ของประชาชน เพื่อเป็นการลดการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียน

(๒.๓) การแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจในการสั่งเลิกสมาคมการค้า

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มีอำนาจสั่งเลิกสมาคมการค้าในกรณีที่
ปรากฏว่าการกระทำของสมาคมการค้าผิดต่อกฎหมาย หรือเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ
หรือต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และกรณีที่สมาคมการค้าปฏิบัติการณ์อันเป็น
การฝ่าฝืน มาตรา ๒๒ (๑) ถึง (๘) เนื่องจากเป็นเรื่องสำคัญและกระทบต่อความสงบเรียบร้อย หรือระบบ
เศรษฐกิจในภาพรวม

- กำหนดให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเลิกสมาคมการค้าในกรณีที่ปรากฏว่า สมาคม
การค้าไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ หรือหยุดดำเนินกิจการตั้งแต่ ๒ ปี ขึ้นไป โดยไม่แจ้งเหตุ
แห่งการไม่ดำเนินกิจการต่อนายทะเบียน และกรณีที่ปรากฏว่าสมาคมการค้าให้หรือยอมให้บุคคลซึ่งไม่ใช่
กรรมการดำเนินกิจการในหน้าที่กรรมการ

(๓) บทกำหนดโทษและอัตราโทษ

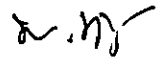
(๓.๑) ยกเลิกอำนาจของนายทะเบียนในการสั่งเป็นหนังสือให้สมาคมการค้าแจ้งวันเวลาประชุม
(มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง) และสั่งงดการประชุม (มาตรา ๓๔ วรรคสอง) และบทกำหนดโทษ เพื่อให้สอดคล้อง
กับมาตรา ๔๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(๓.๒) นำหลักการของร่างพระราชบัญญัติการปรับเป็นพินัย พ.ศ. มาใช้บังคับกับความผิด
ที่มีโทษปรับสถานเดียว

(๔) ปรับปรุงค่าธรรมเนียมให้สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน

๒๕. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร.ควรมีการให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้บังคับบทบัญญัติของกฎหมาย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ เพื่อบังคับการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด. ประกอบกับระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมาย.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายทศพล ทังสุบุตร)

อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จัดทำรายงานนี้

..... 1 / พฤศจิกายน / ๒๕๖๔

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า.....

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางสาวสุกัญญา ถนนมรกตอม...

โทร. ๐๒ ๕๕๗ ๕๕๗๐.....

อีเมล law.dbd.๑๕@gmail.com.....

กฎที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์

๑. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐
๒. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๕๓
๓. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ (ยกเลิกค่าธรรมเนียมคำขอ)
๔. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙
๕. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙
๖. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙
๗. ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๕๙
๘. ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง ขอความร่วมมือระบุหมายเลขโทรศัพท์ อีเมล และเว็บไซต์ ในการยื่นขอจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด สมาคมการค้า และหอการค้า
๙. ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดแบบพิมพ์เพื่อใช้ในการให้บริการข้อมูลธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๙
๑๐. ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดแบบคำขออนุญาตจัดตั้ง หนังสือรับรองความประพฤติของผู้เริ่มก่อการจัดตั้ง และใบอนุญาตสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๕๔
๑๑. ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดเลขทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิ ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด หอการค้า สมาคมการค้า และนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย ต่างประเทศที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๘
๑๒. คำสั่งกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ที่ ๑๖๓ / ๒๕๕๘ เรื่อง มอบหมายให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่นายทะเบียน
๑๓. ระเบียบสำนักงานกลางทะเบียนสมาคมการค้าว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๕๔